

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău pentru perioada ianuarie - martie a anului 2023

I. Situația demografică

În perioada ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău au fost înregistrați 1680¹ născuți-vii, numărul lor micșorându-se cu 12,2% față de perioada similară a anului precedent. Numărul persoanelor decedate a constituit 1759 persoane, cu 16,8% mai puțin comparativ cu ianuarie - martie 2022.

În *Diagrama nr.1* este prezentată evoluția numărului persoanelor născute-vii față de cele decedate, pe perioada ianuarie - martie 2019-2023.

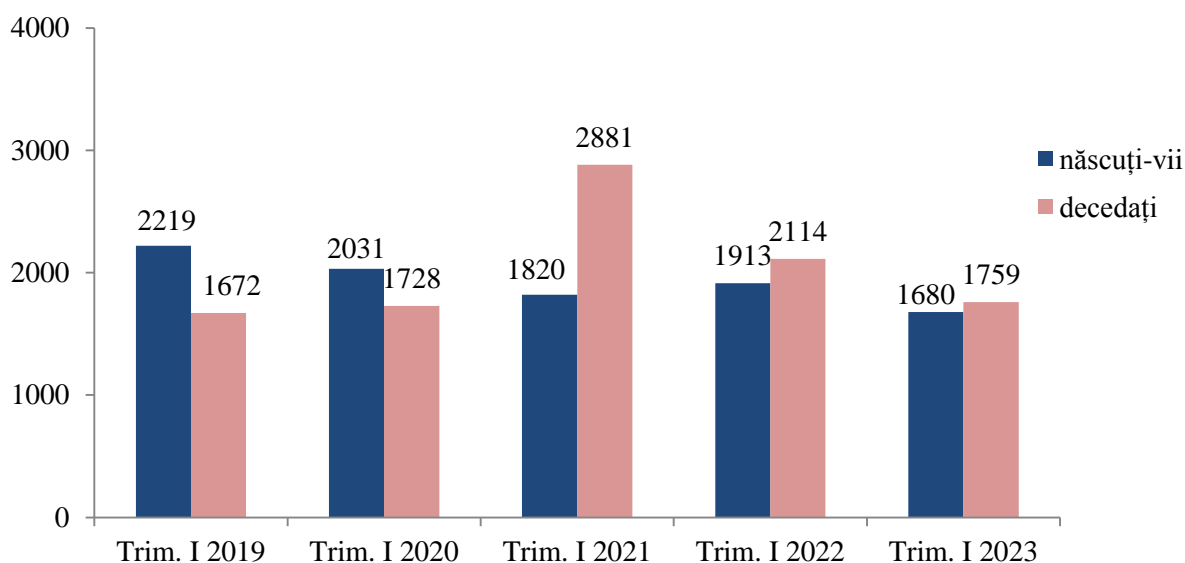

Diagrama nr.1 Dinamica născuților-vii și decedaților, în mun. Chișinău (persoane)

În ianuarie – martie 2023, în municipiul Chișinău, rata natalității a constituit 10,1 născuți-vii la 1000 locuitori, pe când rata mortalității – 10,6 decedați la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedați, în vârstă sub 1 an, în această perioadă s-a micșorat cu 34,9%, fiind de 28 persoane.

II. Câștigul salarial mediu lunar

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui salariat în unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, care au sediul în municipiul Chișinău, în trimestrul I al anului curent a constituit 13 645,7 lei, fiind în creștere, față de perioada similară a anului 2022, cu 2 292,7 lei (+20,2%).

¹ Date provizorii

În *Diagrama nr.2* este prezentată evoluția câștigului salarial mediu lunar pe țară comparativ cu municipiul Chișinău, în trimestrul I al anilor 2019-2023.

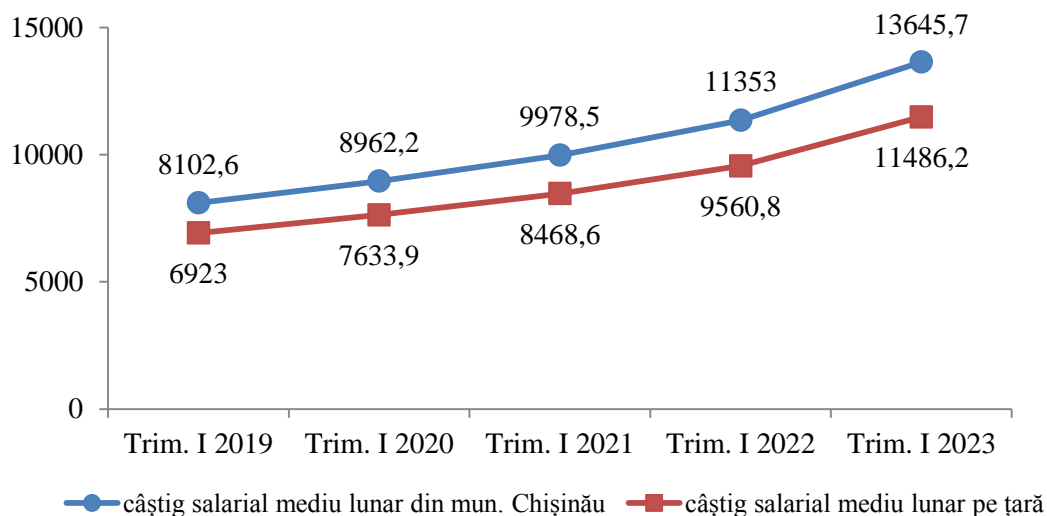

Diagrama nr.2 Evoluția comparativă a câștigului salarial mediu lunar în mun. Chișinău și pe țară, în trimestrul I al anilor 2019-2023, (lei)

Câștigul salarial mediu lunar, în municipiul Chișinău, în trimestrul I al anului 2023 a depășit cu 18,8% câștigul salarial mediu pe țară, care constituie 11 486,2 lei.

III. Activitatea investițională

În activitatea investițională, din contul tuturor surselor de finanțare, în ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău au fost utilizate 3,6 mld. lei, fiind în scădere cu 6,2% (în prețuri comparabile) față de aceeași perioadă a anului 2022.

Investițiile în imobilizările corporale au însumat 3,5 mld. lei, fiind în descreștere cu 6,2% față de ianuarie-martie 2022. Investițiile în imobilizări necorporale au constituit 148 mil. lei sau cu 6,7% mai puțin față de aceeași perioadă a anului 2022 (*Tabelul nr.1*).

Pentru construcția *clădirilor rezidențiale*, în perioada ianuarie-martie 2023, au fost investite 617,3 mil. lei (17% din volumul total al investițiilor în active imobilizate), pentru construcția *clădirilor nerezidențiale* – 552,9 mil. lei (15,3% din volumul total al investițiilor).

Tabelul nr.1 Investiții în active imobilizate în ianuarie-martie 2023, în mun. Chișinău

Tipul investiției	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		Ianuarie- martie 2022	total
Investiții în active imobilizate-total	3622,2	93,8	100,0
Investiții necorporale	148	93,3	4,1
Investiții corporale	3474,2	93,8	95,9
Din care:			
Clădiri rezidențiale	617,3	71	17
Clădiri nerezidențiale	552,9	93,9	15,3
Construcții ingineresti	603,1	80,2	16,7
Mașini și utilaje	1058,8	117,6	29,2
Mijloace de transport	492,8	117,3	13,6
Alte imobilizări corporale	149,3	77,9	4,1

Totodată, în perioada de referință, în comparație cu ianuarie-martie 2022, se înregistrează o diminuare a investițiilor în imobilizări corporale pentru *clădiri rezidențiale* (-29%), *construcții ingineresti* (-19,8%), *clădiri nerezidențiale* (-6,1%), și o creștere a volumului investițiilor pentru procurarea *mașinilor și utilajelor* (+17,6%) și *mijloacelor de transport* (+17,3%).

În *Diagrama nr.3* este reflectată analiza comparativă a ponderii investițiilor în imobilizările corporale în totalul investițiilor imobilizate, în ianuarie-martie 2023, în raport cu perioada similară a anului 2022.

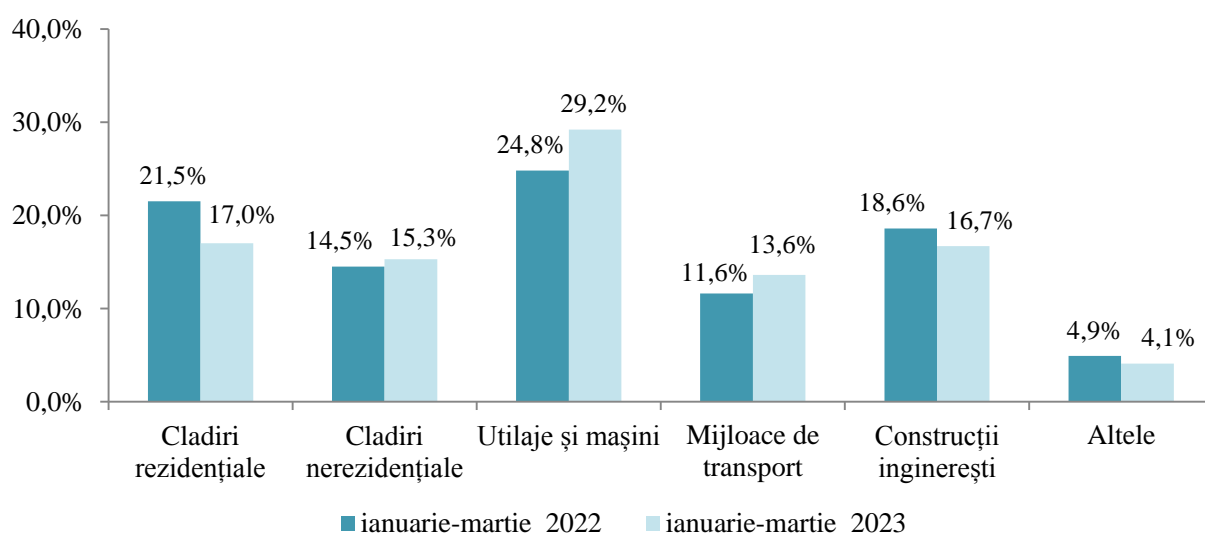

Diagrama nr.3 Ponderea investițiilor în imobilizările corporale în totalul investițiilor imobilizate, în mun. Chișinău

În ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău au fost date în exploatare 900 locuințe, în creștere cu 19,7% față de ianuarie-martie 2022, cu suprafața totală de 63,1 mii m², dintre care: *apartamente* – 853 unități cu suprafața totală de 57,7 mii m² și *case individuale de locuit* - 47 unități cu suprafața totală de 5,4 mii m². În perioada de raport s-au eliberat 344 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 1,4 % față de perioada similară a anului 2022.

IV. Producția industrială

Valoarea producției industriale, în perioada ianuarie - martie 2023, a constituit 10 213,9 mil. lei (în prețuri curente). Producția fabricată de către întreprinderile industriale, pe forme de proprietate, în municipiul Chișinău a înregistrat o majorare cu 11,7% (sau cu 1 070,1 mil. lei) față de perioada respectivă a anului precedent.

În *Diagrama nr.4* este prezentată structura producției industriale fabricate, pe forme de proprietate, în ianuarie - martie 2023, în municipiul Chișinău.

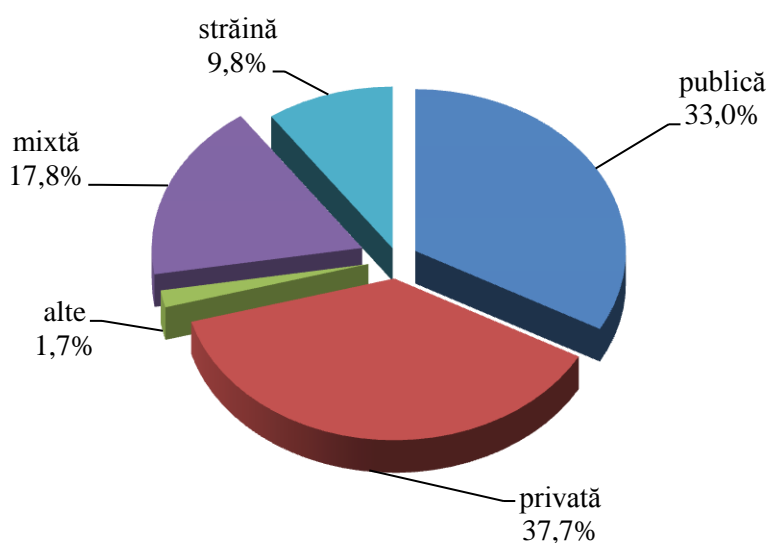

Diagrama nr. 4 Structura producției industriale fabricate pe forme de proprietate, în ianuarie - martie 2023, mun. Chișinău

Ponderea cea mai mare în volumul total al producției industriale, obținute în ianuarie - martie 2023, o dețin *întreprinderile industriale din sectorul privat* – 37,7% (3 845,7 mil. lei), *sectorul public* - 33% (3 371 mil. lei), iar *sectorului întreprinderilor mixte* îi revine 17,8% din volumul producției (1 816 mil. lei).

În *Tabelul nr.2* sunt prezentate datele privind valoarea producției industriale, fabricate pe tipuri de activități, în ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău.

Tabelul nr. 2 Activitatea sectorului industrial, în mun. Chișinău, în perioada ianuarie - martie 2022 - 2023

Indicatorii Denumirea	Volumul producției industriale pentru trim. I al anului 2022 (în prețuri curente), mil. lei	Volumul producției industriale pentru trim. I al anului 2023 (în prețuri curente), mil. lei	În % față de ianuarie-martie 2022 (în prețuri comparabile)
Industrie – total:	9 143,9	10 213,9	88,1
Industria extractivă	52,1	52,1	77,6
Industria prelucrătoare	6 184,4	6 778,2	89,3
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	2 907,3	3 383,7	75,2

Analizând tabelul de mai sus, putem constata că, în ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău, *industria prelucrătoare* a conturat o creștere cu 9,6% (în prețuri curente), față de aceeași perioadă a anului 2022. În prețuri curente, această majorare înregistrează valoarea de 593,4 mil. lei.

Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat s-a majorat cu 16,4% (în prețuri curente, cu 476,4 mil. lei). Totodată, *industria extractivă* prezintă o diminuare cu 0,1% (în prețuri curente, cu 43,5 mii lei).

În *Diagrama nr.5* este reflectată structura producției industriale, după tipurile de activități, în ianuarie-martie 2023 în municipiul Chișinău.

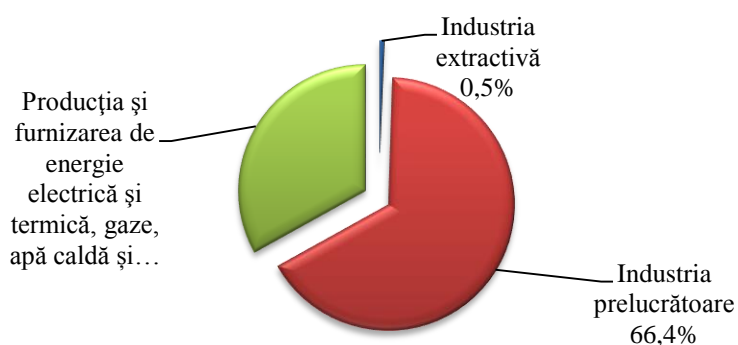

Diagrama nr.5: Structura producției industriale după tipuri de activități, în mun. Chișinău, în ianuarie-martie 2023

Activitatea de producere a întreprinderilor industriale, din municipiul Chișinău, în ianuarie-martie 2023 a fost determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare* cu un volum de 6 778,2 mil. lei (66,4% din volumul total de producție), urmată de *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* – 3 383,7 mil. lei (33,1% din volumul total de producție).

Industria extractivă a cifrat 52 mil. lei (circa 0,5%) în totalul producției industriale fabricate în perioada de raport, în municipiul Chișinău. O pondere înaltă în volumul total de producție prelucrătoare o deține *industria alimentară* - 2 640,6 mil. lei (38,9%), care în ianuarie - martie 2023 a obținut un volum de producție cu 251,5 mil. lei mai mare, față de perioada similară a anului 2022.

Creșteri substanțiale, în ianuarie - martie 2023, în municipiul Chișinău, în prețuri curente s-au înregistrat la următoarele activități: *prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne* - cu 100,9 mil. lei (+18,6%), *fabricarea uleiurilor și grăsimilor* – cu 127,8 mil. lei (+21,7%); *fabricarea săpunurilor, detergenților și a produselor de întreținere, cosmetice și de parfumerie* - cu 21,9 mil lei (+70,9%), *fabricarea articolelor de îmbrăcăminte pentru lucru* - cu 14 mil. lei (majorare de 3,2 ori).

Totodată, unele industrii au înregistrat scăderi considerabile precum: *prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor* – cu 50,4 mil. lei (-15,7%); *fabricarea substanțelor și a produselor chimice* – cu 144 mil. lei (-34,6%).

În ianuarie - martie 2023, în municipiul Chișinău, cifra de afaceri, pe tipuri de activități în industrie a înregistrat valoarea de 30 081,1 mil. lei, fiind în creștere cu 9 253,2 mil. lei, în prețuri curente, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

V. Producția agricolă

La 1 aprilie 2023, comparativ cu data respectivă a anului trecut, efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, ca rezultat al diminuării efectivului de animale atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populației (*Tabelul nr. 3*).

Tabelul nr.3 Efectivul de animale pe principalele specii, la 1 aprilie 2023

Categoriile de animale	Capete	În % față de 1 aprilie 2022	Ponderea (în % față de total)
Bovine – total	733	85,6	100
întreprinderile agricole	73	112,3	10
gospodăriile populației	660	83,4	90
din ele vaci – total	540	94,4	100
întreprinderile agricole	61	101,7	11,3
gospodăriile populației	479	93,6	88,7
Porcine - total	1019	103,6	100
întreprinderile agricole	6	30	0,6
gospodăriile populației	1013	105,1	99,4
Ovine și caprine – total	3326	81,3	100
întreprinderile agricole	17	81	0,5
gospodăriile populației	3309	81,3	99,5
Păsări – total	254393	128,8	100
întreprinderile agricole	254393	128,8	100

VI. Transportul de mărfuri și pasageri

Întreprinderile de transport rutier, din municipiul Chișinău, în ianuarie-martie 2023 au transportat 1931,5 mii tone de mărfuri sau cu 10,1% mai mult față de perioada similară din anul 2022.

În *Diagrama nr. 6* este prezentată evoluția volumului de mărfuri transportate, realizată de întreprinderile de transport, pentru trimestrul I al anilor 2019-2023.

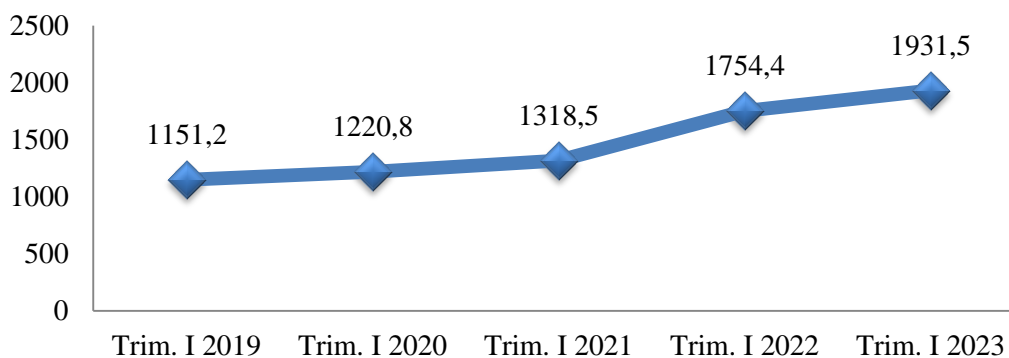

Diagrama nr. 6 Evoluția volumului de mărfuri transportate, pentru lunile ianuarie-martie 2019-2023, în mun. Chișinău (mii tone)

Parcursul de mărfuri, efectuat de către întreprinderile cu transport auto din municipiul Chișinău constituie 622,9 mil tone-km, fiind în creștere cu 9% față de aceeași perioadă analizată a anului 2022.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze, în perioada de referință a constituit 12,6 mil. pasageri, majorându-se cu 40,9% față de aceeași perioadă a anului 2022 și reprezentând 60,6% din numărul total de pasageri transportați în ansamblu pe țară. Parcursul pasagerilor a constituit 281 mil. pasageri-km fiind în creștere cu 5,9% comparativ cu ianuarie-martie 2022.

VII. Activitatea de turism

În ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău, agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 36,2 mii turiști și excursioniști, cu 19,8 % mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Turismul receptor reprezentat de numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și tur operatorilor în ianuarie-martie 2023, în municipiul Chișinău s-a cifrat la 5 mii persoane, dintre care 4,9 mii persoane (97,3%) au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement; 133 persoane (2,7%) - în scopuri de afaceri și profesionale.

În *Diagrama nr.7* este reprezentată structura formelor de turism, în municipiul Chișinău în ianuarie-martie 2023.

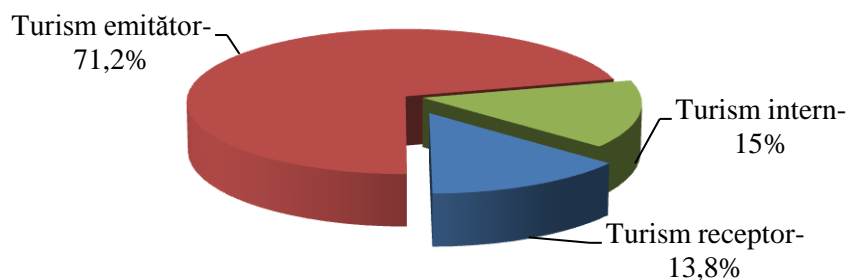

Diagrama nr. 7 Structura formelor de turism, în mun. Chișinău în ianuarie-martie 2023

Turismul emițător reprezentat de numărul de turiști și excursioniști, care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din municipiul Chișinău, în perioada ianuarie-martie 2023 a constituit 25,8 mii persoane, fiind în creștere cu 86,3% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022.

În structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2023 au fost înregistrate 133,4 mii înoptări ale turiștilor, din care 51,5 mii ale cetățenilor moldoveni (38,6% din totalul înoptărilor) și 81,9 mii înoptări ale nerezidenților (61,4%).

Numărul de turiști, sosiți în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2023 raportat la perioada similară a anului 2022 se prezintă astfel: *hoteluri și moteluri* – 35,6 mii turiști (cu 5,5 mii turiști mai mult), *cămine pentru vizitatori* – 1,7 mii turiști (cu 23 turiști mai mult), *pensiuni turistice și agroturistice* – 2,6 mii turiști (cu 34 turiști mai mult), *structuri de întremare* – 1042 turiști (cu 183 mii turiști mai puțin), *structuri de odihnă* – 5,7 mii turiști (cu 2 mii turiști mai mult).

În *Diagrama nr.8* este reprezentată ponderea înoptărilor turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2023.

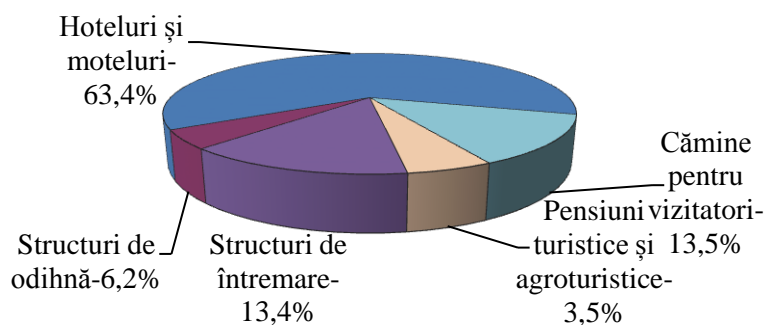

Diagrama nr.8 Ponderea de înoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2023, (în % față de total înoptări)

Durata medie a șederii pe total structuri de primire a fost de 3,9 zile, *la structuri de întremare* – 18,2 zile, *cămine pentru vizitatori* – 11,6 zile, *hoteluri și moteluri* – 3,4 zile, *pensiuni turistice și agroturistice* – 2,8 zile, *structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță)* – 2,4 zile.

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit celor sosiți din Ucraina (39,3%), România (15,6%), SUA (10,1%), Federația Rusă (3,7%), Turcia (3,2%), Italia (2,2%), Germania (2,2%).

Generalizări:

- numărul populației cu reședință obișnuită în municipiul Chișinău, la 1 ianuarie 2023, constituie 781 831 persoane dintre care *populația urbană* reprezintă 703 419 persoane și *populația rurală* cifrează 78 412 persoane, fiind în creștere cu 104 378 persoane față de 01.01.2022;

- câștigul salarial mediu lunar nominal brut, în perioada ianuarie – martie 2023, a constituit 13 645,7 lei, majorându-se față de ianuarie - martie 2022, cu 20,2% sau cu 2 292,7 lei;

- volumul investițiilor s-a diminuat în trimestrul I al anului 2023 cu 6,2% (în prețuri comparabile), însumând 3,6 mld. lei, comparativ cu trimestrul I al anului 2022;

- datele statistice ne prezintă o creștere cu 19,7% a numărului de locuințe date în exploatare în trimestrul I al anului 2023, față de perioada similară a anului precedent și a constituit 900 de locuințe cu suprafața totală de 63,1 mii m²;

- valoarea producției industriale, în perioada ianuarie - martie 2023 a constituit 10 213,9 mil. lei (în prețuri curente) înregistrând o majorare cu 11,7% față de perioada similară a anului precedent, însă, în prețuri comparabile, se atestă o diminuare cu 11,9%;

- în ianuarie - martie 2023, în municipiul Chișinău, cifra de afaceri, pe tipuri de activități în industrie a înregistrat valoarea de 30 081,1 mil. lei, în prețuri curente, fiind în creștere cu 9 253,2 mil. lei, în prețuri curente, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent;

- întreprinderile de transport rutier, din municipiul Chișinău, în ianuarie - martie 2023 au transportat 1 931,5 mii tone de mărfuri, fiind în creștere cu 10,1% față de perioada similară a anului 2022;

- numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze a constituit 12,6 mil. pasageri, majorându-se cu 40,9% față de ianuarie - martie anul 2022;

- în perioada ianuarie-martie 2023, *turismul emițător* a înregistrat o creștere cu 87%, *turismul receptor* a crescut cu 61,3% , iar *turismul intern* a scăzut cu 59,4% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău

Indicatori	Unit. de măsură	Anul 2020	Anul 2021	Ianuarie - martie 2022 (operaționale)	Ianuarie- martie 2023 (operaționale)	În % față de perioada precedentă (conform datelor statistice preliminare)
Câștigul salarial mediu lunar nominal brut	lei	9 561,3	10 965	11 353	13 645,7	120,2
Volumul producției industriale	mil. lei	30 831,0	36 345,8	9 143,9	10 213,9	88,1*
Volumul investițiilor capitale în active imobilizate	mil. lei	20 519,9	23 445,0	3 450,8	3 622,2	93,8*
Volumul mărfurilor transportate cu transportul rutier	mii tone	5 890,0	6 971,2	1 754,4	1 931,5	110,1
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze folosință generală	mii pasageri	29 082,5	30 217,2	8 965,8	12 636	140,9
Turism receptor	mii turiști	6,8	23,9	3,1	5,0	161,3
Turism emițător	mii turiști	59,4	171,6	13,8	25,8	187,0
Turismul intern	mii turiști	26,1	42,4	13,3	5,4	40,6

* în prețuri comparabile